

criatures

11 • 6 • 2022

Fer classe en pijama: així són les aules d'hospital

Només cinc hospitals
de Catalunya disposen
d'un espai educatiu
per a nens i
adolescents ingressats

EL PARE QUE ET VA MATRICULAR

LLUÍS GAVALDA
Músic

Descafeïnat

L'altre dia vaig assistir a una xerrada del cantant de Pulp, Jarvis Cocker, sobre un nou llibre que acaba de publicar. Quan va acabar la presentació, van deixar que el públic fes preguntes al seu ídol, que van ser contestades amb la ironia i el sentit de l'humor característics d'aquest artista multifacètic.

Curiosament, però, va ser una resposta seriosa la que més em va fer reflexionar. Es tractava de com veia la manera de consumir música per part de la gent més jove. Pel to de la pregunta es notava que l'interlocutor esperava una queixa sobre el poc criteri del jovent i la qualitat pèssima del pop actual.

Jarvis, però, va anar en direcció contrària. Segons ell, els més joves escolten música sense tants prejudicis com les generacions anteriors. El fet de tenir a l'abast tantes cançons fa que els seus gustos tinguin un eclecticisme inèdit fins ara. Segons ell, abans un melòman agafava un estil determinat i, lamentablement, no es movia dels seus paràmetres. O eres *heavy* o *mod*, o rocker o gòtic, de manera monolítica i inviolable, i aquesta decisió afectava no solament el teu criteri musical sinó també la teva manera de presentar-te al món, des del pentinat al vestuari amb què sorties a menjar-te la vida cada dissabte a la nit.

Suposo que si em va agradar tant aquesta opinió va ser perquè Jarvis parlava del seu fill, que té la mateixa edat que el meu. Potser per això em va venir al cap la manera com escolta música el meu hereu. Talment com diu Jarvis, els seus *playlists* són un poti-poti d'una varietat estilística fascinant. Sense cap mania endrapa ABBA, Olivia Rodrigo, Ramones, la banda sonora de *Flashdance* o Taylor Swift.

L'altre dia, per exemple, el vaig enxampar escoltant una cançó de fa gairebé vint anys. El bo del cas és que era d'Els Pets. Ho he de reconèixer, em va tocar el cor, mai m'hauria pensat que amb disset anys escoltaria cançons de son pare. "Què coi fots escoltant *Descafeïnat?*", vaig dir-li. "És que m'agrada molt, papa!", em va dir. Era massa bonic, quan va tornar a obrir la boca ja la vaig veure venir. "Et puc dir una cosa? No t'enfadis, però hauries de tornar a fer cançons com aquesta, canyeres, divertides i marxoses. No et sàpiga greu, papa, però el que fas ara és una mica descafeïnat".

Però com ens hi podem entendre?

Els fan la seva i, si vols compartir coses, has d'acostar-t'hi amb sinceritat. Amb ganes reals de compartir alguna cosa. Ets tu que t'has de moure cap allà, cosa que tampoc és gaire difícil, perquè tenen una potència gravitatòria descomunal.

Què et sorprèn de la seva manera de ser?

A mi em fa molta gràcia –vull dir en sentit literal, em fa riure a cor què vols– quan davant de qualsevol afirmació la resposta adolescent és "no". El seu no apareix abans que pugui acabar la frase. És una reacció instintiva, reptiliana, de supervivència. El no de l'adolescent apareix encara que li estiguis donant la raó, i això és hilarant. Jo parlo poc. Bàsicament miro. I de vegades, abraço.

A *Guilleries* pesa molt el passat familiar.

A la meua filla li flipen les històries familiars, tant com a mi. No només les tèrboles, totes, les lluents i plenes de purpurina. Ens ho passem pipa remenant papers i fotos antigues, repetint històries macabres i tristes, adorables i belles.

¿En tens alguna de dolorosa que vulguis explicar?

AIXÍ FA DE PARE

FRANCESC ORTEU
Periodista

Ferran Garcia

"El no de l'adolescent és una reacció de supervivència"

Escriptor i pare de la Lia, de 17 anys. Autor de *Recorda que moriràs* o *Blasfèmia* i guanyador de diversos premis, publica *Guilleries* (Males Herbes), un poètic *western* crepuscular situat a la plana de Vic de les guerres carlines.

Adoro l'adolescència. Em sembla l'edat més meravellosa de l'ésser humà. És la gran curvatura de l'espai-temps, allà on tot col·lapsa, la matèria i l'energia de la vida. Es creen estrelles, planetes i galàxies senceres dins els ulls dels adolescents.

El pare tenia moltes pigues al cos i a la cara. Jo també en tinc. I ma germana. I ma filla, unes quantes. Un dia el pare me'n va explicar l'origen. La seva àvia treballava de minyona i l'amo la va violar durant anys. Una de les vegades que va quedar embarassada va decidir tenir la criatura i marxar. Llavors va néixer la meua àvia i van aparèixer les pigues. A l'amo aquell li deien El Lunero, perquè tenia la cara plena de pigues –*lunares* en castellà–. El pare, quan m'ho explicava, em tocava les pigues i em deia: "Aquesta és la marca que ens va deixar. Mai oblidis les conseqüències de la violència humana, ni les seves arrels. Són terriblement profundes". Ho recordo sempre que em miro al mirall.

És difícil, seguir fent preguntes.

Mira, no fa gaire vam anar al concert dels Estopa. Ella era un parell de passos davant meu. Saltava i cridava i cantava i suava. Jo, rere seu, no podia ballar perquè em fan mal els genolls. Ella mirava l'escenari, mirava endavant, i jo només la mirava a ella, que era com mirar enrere i endavant al mateix temps. Pensava que ella cantava les cançons que he cantat jo milers de vegades, fent els aguts als mateixos llocs i posant les mateixes cares. Hi havia un fil invisible entre ella i jo, però ella tenia també altres fils que està teixint.

T'entenc.

Mentre ella s'entregava a la música, jo només tenia ganes d'abraçar-la i dir-li que l'estimo molt. I, aleshores, per primer cop, es va girar i em va picar l'ullet. En aquell moment algú que tenia al costat i que estava fent massa giragonses rumberes em va fer caure la cervesa per sobre. Ella va riure i jo també. Va venir cap a mi i ens vam abraçar. I s'hi va afegir el nano de la cervesa. Abraçades, cerveses, llàgrimes. La vida.

DIRECTORA
Esther Vera

DIRECTORA DEL CRIATURES
Lara Bonilla

COORDINACIÓ
Elisabet Eseriche

DIRECTORA D'ART
Cristina Córdoba

EDICIÓ
Rosa Rodon

EDITORA GRÀFICA
Ruth Marigot

LLENGUA
Pau Domènech

■ ARA C/ Diputació, 119.
08015 Barcelona Telèfon:
93 202 95 95 Correu
electrònic: info@ara.cat

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

LA PITJOR MARE DEL MÓN

Una excepció

Hi ha qui diu que sé escoltar, i és veritat, però també hi ha qui diu que no escolto perquè parlo molt

Avui faré una excepció i explicaré una cosa que, crec, faig bé com a progenitora. Però tampoc faré una excepció perquè, tot i que la faig bé, no la faig bé sempre o de manera constant.

L'altre dia la major d'edat a semicàrrec (MES) número 1 va tenir un problema de salut lleu per culpa de l'estrès de final de curs. Els seus amics em van trucar per dir-me que la portaven al CAP perquè l'atenguessin d'urgència i que ja em dirien com anava. Hi vaig anar de seguida i, per sort, tot estava solucionat i vaig poder-hi parlar. Em va explicar que li passava, per què arrossegava tants nervis, i jo la vaig escoltar.

Hi ha qui diu que sé escoltar, i és veritat, però també hi ha qui diu que no escolto perquè parlo molt (i també és veritat). En realitat sí que escolto, però el cervell em va tan de pressa que vull dir la resposta abans que l'altre acabi, o sigui que la part final no l'escolto gaire. Li vaig dir que em truqués sempre que em necessités, ni que fossin les quatre de la matinada.

Ella em va mirar amb cara de "Mama, per favor, no et flipis", però en lloc de dir-ho em va recordar que viu amb un parell d'amics i que no creia que necessités res de mi a les quatre de la matinada. Però sé que sap que pot fer-ho. Igual que quan era petita i ho sabia tant que em martellejava cinquanta mil vegades amb el meu nom al llarg del dia.

O quan va esclatar com una *adolescentis comunis* de manual i, aparentment, jo era la darrera persona que volia veure a la vida, però llavors, de sobte, en un moment de crisi, permetia que l'abracés (tres microsegons, no fos que m'ho cregués). O quan ens les vam tenir tant per una crisi de malentesos just abans del confinament i vam protagonitzar una escena italiana de reconciliació *mamma-figlia*, o després del confinament, quan va esclatar una crisi més grossa i ella va saber que podia comptar amb mi, sempre. I així va ser.

Dins del meu currículum oblidable com a progenitora, això és del poc que salvo. Que hi soc. Que saben que hi soc. Que tot i no ser-hi presencialment, saben que puc ser-hi. Que travessaria el desert del Gobi, aquell on facturaven l'Anacleto Agente Secreto quan l'espifiava, per trobar-me amb ells, si fes falta. I que ho saben tots tres.

I ara que ja ho he fet, no tornaré a cantar-me les excel·lències. És massa estrany.

ANNA MANSO
Mare, escriptora i guionista

NO SEMPRE TINC COSES A DIR

JUANJO
FERNÁNDEZ
Consultor pedagògic

7 normes per al ràfting... i per a la vida!

Crec que si hagués de fer un discurs de graduació, animaria els alumnes a fer servir aquestes 8 normes per al ràfting... i per a la vida!

1. **APASSIONA'T** Pels nous estudis, pel teu lloc de treball, pels aprenentatges quotidians. Entusiasma't, viu-lo, motiva't. Mira i admira, pregunta i escolta amb respecte i atenció. Descobreix amb satisfacció tot el que ets capaç de fer.

2. **ATREVEIX-T'HI** Sí, atreveix-te a ser tu qui aixeca la mà per preguntar, a adreçar-te a aquella persona que t'interessa, a demanar a aquell company si pots ajudar-lo, a enfrontar-te a aquell text que té pinta de difícil però interessant...

3. **ESPERA ELS COPS** No cal que els desitgis, però espera'ls, perquè vindran i et posaran a prova. Aprecia'ls perquè t'ajudaran a saber què és l'important, qui són els teus amics de veritat. I, si pots, anticipa't. Sigues optimista... però assegura't que tens l'equip de supervivència revisat i a punt!

4. **NO ET GIRIS D'ESQUENA AL RIU** Els problemes no marxaran perquè facis veure que no hi són: afronta'ls des de la passió (norma 1), des de la gosadia (norma 2) i des de la preparació (norma 3), i que no et faci mai vergonya demanar ajuda als

altres que volen el teu bé!

**En el ràfting,
grups
heterogenis de
persones
culminen un
projecte
aportant les
seves qualitats**

5. **MIRA MÉS ENLLÀ** Que les dificultats no et facin perdre de vista l'horitzó. Respira, cultiva't per enriquir-te interiorment, perquè això et permetrà anar més lluny. Que l'urgent no et faci oblidar l'important. Revisa els teus objectius, cenneix-te al pla... i endavant!

6. **REMA MÉS DE PRESSA QUE EL RIU** Sempre hi haurà

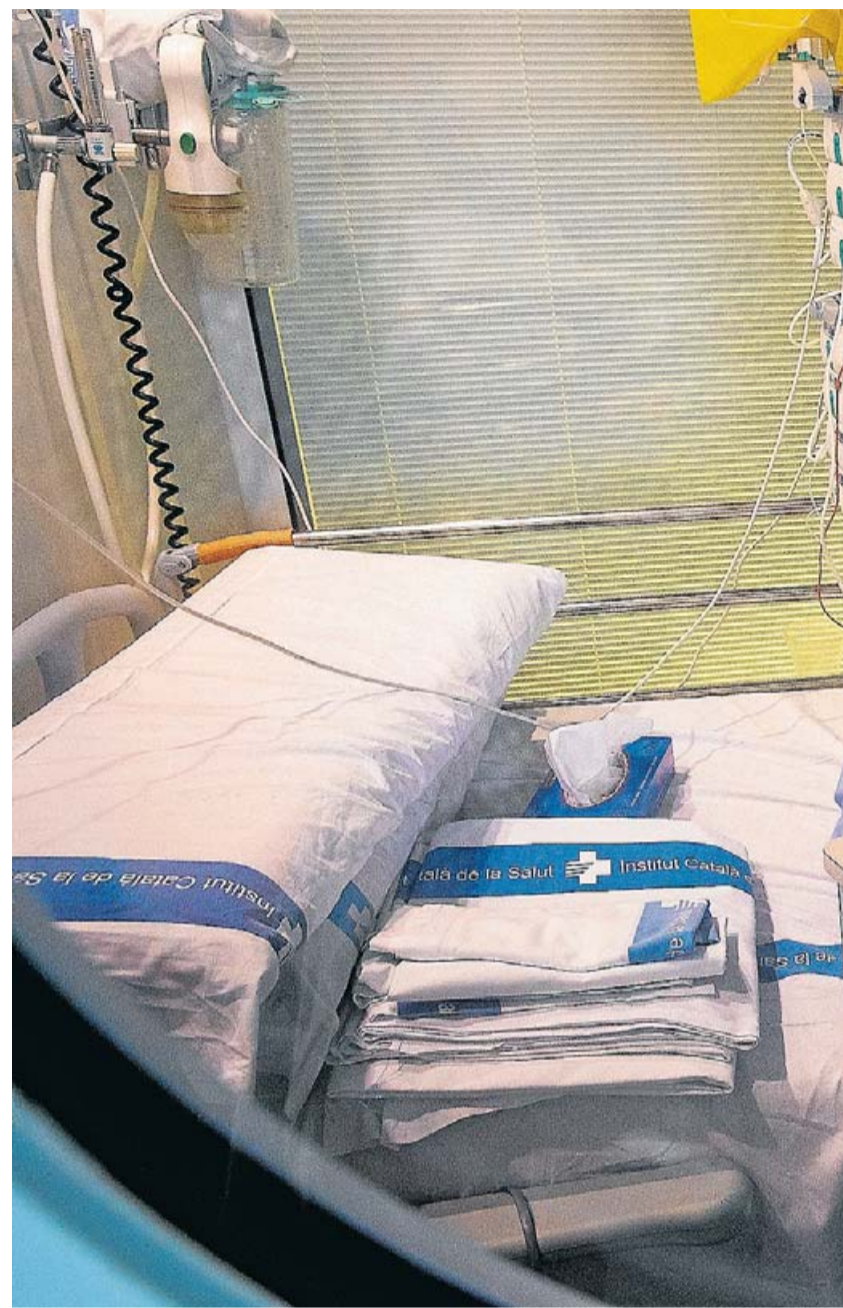
coses que escaparan al teu control, però no et descontrolis. Hi haurà obstacles (fins i tot gent-obstacle!), però no t'hi obsessionis. Supera'ls amb perseverança, amb sentit de l'humor i avança!

7. **FES-HO ENEQUIP** Potser et tocarà anar al timó o remar o fer de contrapès: fes-ho de bon grat, posa-hi el cor. Treballar en equip i confiar en els teus és el que et permet descansar, gaudir del paisatge i adonar-te que el millor del viatge és la companyia!

No sempre tinc coses a dir, però això sí que us ho diré: en el ràfting, grups heterogenis de persones desconegudes, de països i llengües diverses, s'enfronten a les aigües ràpides i (gràcies també al lideratge de monitores i monitors) culminen un projecte aportant les seves qualitats. Al final tot-hom està rebenat i molt content. És una bona manera d'encarar la vida!

L'única aula on els alumnes van en pijama

Només cinc hospitals a Catalunya compten amb un espai educatiu

Judit Monclús _ El Christopher fa vint dies que està ingressat a l'Hospital Infantil i de la Dona de la Vall d'Hebron, a Barcelona. Té dotze anys i, fa poc, li han fet un trasplantament de medul·la, per això ha d'estar aïllat. "Per ara, va tot bé i evoluciona de manera favorable", diu la Susy, la seva mare. Per l'ull de bou que dona al pas-sadís observa el seu fill, que escolta les explicacions de la Raquel Higuera, mestra de primària i d'audició i llenguatge al centre hospitalari, abans de posar-se a fer les activitats que li ha preparat. "Un dia la Raquel va venir a l'habitació i es va presentar. Ens va dir que ella seria la professora de suport del Christopher. La primera impressió que ens vam emportar va ser molt bona, perquè veníem d'un altre hospital on no hi havia aquest servei. Per molt que li acabin de fer un trasplantament, el Christopher està molt entusiasmada i té ganes de fer els deures, tot i que hi ha dies que no es troba del tot bé. Però la Raquel té un do especial, és molt afectuosa i li transmet ànims", explica la Susy.

La Raquel Higuera forma part de

l'equip de cinc docents, entre educació primària i secundària, de l'Aula Hospitalària Vall d'Hebron, que va començar a funcionar el 1995. Treballen perquè infants i adolescents de mitjana i llarga hospitalització que estan en etapa escolar obligatòria puguin continuar estudiant i, d'aquesta manera, minimitzar els efectes de no poder seguir el curs amb normalitat al seu centre educatiu. A Catalunya, hi ha cinc centres que compten amb

aula hospitalària: el de la Vall d'Hebron, el de Sant Joan de Déu i el de la Santa Creu i Sant Pau a Barcelona; l'Hospital Trias i Pujol a Badalona, i l'Hospital Parc Taulí a Sabadell.

"Jo treballava en un institut a Mataró quan una alumna de segon de batxillerat va ser diagnosticada de leucèmia. Va començar tractament oncològic i va passar un temps ingressada. Va ser quan vaig descobrir que existia el servei d'atenció domi-

ciliària i el servei hospitalari, i vaig decidir passar pel procés de selecció. A Catalunya, només hi ha una plaça de professora de secundària en aula hospitalària, que és la que jo cobreixo actualment", explica Sandra Sánchez, professora de llengües a secundària a la Vall d'Hebron. Entre altres pacients, li ensenya català a l'Imanol, que té dotze anys i que assegura que són les classes en què més es diverteix. "Que vinguin les mestres és una distracció que li permet seguir aprenent. És una iniciativa molt bona que fa que els nens puguin tenir una vida el més normal possible encara que estiguin hospitalitzats", assenyala la Gladys, la mare de l'Imanol. El seu fill és pacient oncològic i passen llargues temporades d'hospitalització.

Quan hi ha un ingrés d'un infant o adolescent que es preveu que sigui de mitjana o llarga durada, l'equip de l'Aula Hospitalària Vall d'Hebron presenta el servei a les famílies per després iniciar el procés de coordinació amb el centre educatiu de referència dels seus fills. "Normalment, els centres estan al cas de l'ingrés, però

Temps per divertir-se

Més enllà de les classes, les aules hospitalàries també organitzen activitats de caràcter més lúdic. "En el nostre cas, tenim un teatre a l'hospital i portem actuacions que sempre tenen un rerefons pedagògic. Això els ajuda a socialitzar amb infants d'altres àrees de l'hospital i a conèixer altres realitats", indica Pérez. A la Vall d'Hebron també incideixen en aquestes propostes. "Fem activitats transversals, normalment de medi natural, i treballem les festes i les tradicions, com en qualsevol altra escola. I, entre d'altres, també duem a terme el projecte Connectem, en què intentem connectar alumnes per orígens o interessos que també estan ingressats perquè vegin que no estan sols, que a l'habitació del costat hi ha algú en la seva mateixa situació", explica Bello.

CRISTINA CALDERER

Gestionar el dol

De la mateixa manera que hi ha situacions agradables, també n'hi ha de difícils que els docents hospitalaris han d'afrontar. "És important entendre't bé amb el teu equip, i més en casos difícils, com ara quan falta un alumne. No som metges o infermers i no estem preparats per viure amb la mort cada dia. Ens donem suport mutu i, des de fa poc, l'equip de cures paliatives fa sessions compartides de tancament", explica Sánchez. Assegura que, emocionalment, el dia a dia és un repte. "Fer bona cara és part de la teva feina perquè pot passar alguna cosa molt greu a l'habitació d'on surts, o que de bon matí t'informin que un alumne no continua, però has d'anar a fer classe a un altre alumne que potser té la mateixa malaltia i has de fer-ho amb un somriure".

igualment ho hem de gestionar amb les famílies, perquè n'hi ha que volen privacitat pel que fa a la malaltia o no saben com gestionar-la", apunta Sánchez. Llavors, la direcció del centre tria la persona que es coordinarà amb els docents d'hospital.

"Nosaltres som una mesura de suport addicional, no obligatòria, tot i que el servei és acceptat en el 99% dels casos. El centre educatiu, però, decideix quines matèries vol que treballin els seus alumnes i de quina manera, i ho adaptem a la realitat de l'hospital. No els podem avaluar, però els entreguem un informe de valoració molt exhaustiu".

"QUALSEVOL NO VAL"

La feina dels docents hospitalaris també es coordina amb la de l'equip sanitari, fet que implica organitzar el temps de manera diferent cada dia. "Normalment, tenim quatre alumnes assignats durant el matí a qui impartim classes d'una hora. De vegades, però, hem de reorganitzar-les si l'alumne no es troba bé o li han de fer alguna prova mèdica. Això implica

que aquell dia no li podem fer classe, però potser podem allargar la d'un altre que es troba bé. Cada dia és un món!", afirma Patricia Bello, mestra de primària a la Vall d'Hebron. Al centre hi ha una aula per fer classe, però poques vegades la poden fer servir, ja que els alumnes solen estar connectats a una bomba o aïllats. Per això, les fan de manera individual a les mateixes habitacions. "Qualsevol no val per a aquesta feina. Jo sempre demano que siguin especialistes en pedagogia terapèutica o en audició i llenguatge, perquè són infants amb unes necessitats educatives especials encara que sigui de manera temporal. Necessiten un reforç en una situació molt especial perquè no estan afectats només en l'àmbit físic, sinó també psicològic i d'ànims. Necessiten una motivació, una persona que sigui dinàmica, flexible, que utilitzi metodologies variades, que treballi des d'un punt de vista més lúdic, que atregui l'infant i el porti al seu terreny per aconseguir que durant el temps que duren les classes s'oblidi de la situació en què es troba, però

també que connecti amb la realitat externa, amb el món al qual pertany", indica Miguel Pérez. És director de l'aula hospitalària CPEE Hospital Niño Jesús de Madrid i autor del llibre *A clase en pijama* (Plataforma Editorial, 2022), en què repassa vivències que ha viscut al llarg de la seva trajectòria professional entre les parets de l'hospital madrileny.

VINCLES AMB ELS ALUMNES

Pérez considera molt necessària l'empatia i la capacitat d'adaptació del docent que treballa en una aula hospitalària, ja que forma part del tractament i del procés de curació. "Quan els alumnes no es troben bé, el treball curricular no és gens important. Aquests dies cal escoltar-los per saber en quin punt es troben i motivar-los perquè segueixin endavant i entenguin que tot el procés pel qual passen serveix per a alguna cosa: per tornar a la vida normal". Per això, parla de la importància de crear vincles amb l'alumnat, de generar-los confiança i que s'obrin a explicar-se, ja que, potser, no ho faran amb nin-

gú més. "Perceben els estats d'ànim dels pares i molts cops callen per no preocupar-los més".

De vegades, aquests vincles que els alumnes estableixen amb els docents d'hospital van més enllà del temps d'ingrés. "Quan reben l'alta hospitalària i han de venir a revisions, alguns cops ens venen a visitar. Els veus recuperats i amb un canvi brutal. Això és bonic, perquè passen per un moment molt difícil, mostren una resiliència brutal i acaben curant-se", expressa Higuera.

En els casos d'èxit és quan s'acostuma a mantenir més el contacte. "Si el final no ha estat agradable, hi ha gent que no vol tornar a parlar de l'hospital", afegeix Pérez, que fa poc va saber que una alumna que va tenir mentre treballava a la unitat de dany cerebral adquirit infantil ha aconseguit acabar els estudis d'auxiliar d'infermeria. "Volia estudiar alguna cosa dins l'àmbit sanitari per ajudar joves tal com l'havien ajudat a ella. De fet, ja passa que acostumen a fer estudis relacionats amb la medicina o amb l'educació. A molts se'ls ha despertat la necessitat de tornar el que els han donat perquè han estat a l'altre costat".

FLORS DE BACH

EVA BACH
Escriptora
i pedagoga

Com educar les emocions sense intimidar

GETTY

L'interès per les emocions i l'educació emocional ha augmentat en molts centres educatius arran de les seqüeles emocionals de la pandèmia. Però no de tot el que es fa relacionat amb les emocions se'n pot dir educació emocional ni

afavoreix realment la salut emocional. Abans d'introduir qualsevol activitat o iniciativa concreta, convé reflexionar sobre el seu sentit i utilitat, i també és indispensable crear progressivament un context i un clima de confiança

No de tot el que es fa relacionat amb les emocions se'n pot dir educació emocional

previs que facilitin, propiciïn i acullin –i en cap cas forcin– l'expressió emocional lliure, honesta i respectuosa.

En alguns fòrums i sessions formatives es demana al públic o a l'alumnat que puntuïn improvisadament i en veu alta el seu benestar emocional de 0 a 10. Només que la primera persona es puntuï alt o molt alt, ja condiciona tota la resta. La següent, difícilment s'atrevirà a puntuar-se públicament a la baixa i a quedar exposada. El més probable és que es puntuï a l'alça i que les altres segueixin el mateix patró. Aleshores, de què haurà servit la pregunta? Els primers anys de dedicar-me a l'educació

emocional plantejava una activitat que consistia en fer que l'alumnat s'anés passant un globus amb una cara riallera dibuixada i havien de dir si el seu estat anímic es corresponia amb el d'aquella cara o si la seva emoció era una altra, i en aquest cas dir quina.

Abans de començar, i sense que el grup ho sabés, em conxorxava amb algun alumne i li demanava que digués que no hi sintonitzava gens, que sentia una gran tristesa, desànim, angoixa, irritació o qualsevol altra emoció ingrata. Abans que intervingués aquesta persona, la majoria s'identificaven molt o bastant amb el globus. Després de la seva intervenció, augmentaven sempre els que no s'hi identificaven. Els servia per adonar-se que mentre ningú mostrava la seva vulnerabilitat, ningú s'atrevia a fer-ho, i que quan algú es reconeixia vulnerable se sentien amb més llibertat per expressar les seves emocions reals. Ja no eren les úniques i ja no quedaven tan exposades.

Fer qualsevol pregunta sobre les emocions no garanteix que les estiguem atenent veritablement ni que la resposta que obtinguem sigui honesta i sincera. Pe això primer convé preguntar-nos què pretenem realment, crear ambients favorables i oferir estratègies i procediments que no resultin intimidadors.

JAUME CELA
Mestre

JULI PALOU
Filòsof

LA SETENA HORA

La matança de Texas

El primer que fem quan ens assabentem de la nova matança de criatures de primària de Texas és imaginar-nos el dolor dels familiars de les criatures assassinades. Ens imaginem el seu patiment fins que els han avisat de com estaven els seus fills. Ens imaginem les mestres intentant protegir-los. Diem ens imaginem perquè mai, per esforços que fem, serem capaços de posar-nos en la seva pell. El dolor i el sofriment s'acompanya però no es pot viure per un altre, com totes les coses importants d'aquesta vida.

Pensem en el causant dels assassinats. Un jove que diuen que va patir *bullying* quan era un nen, poc comunicatiu i que havia escrit alguns comentaris a les xarxes avisant del que faria. I ens imaginem l'àvia d'aquest noi tan carregat d'odi i ens sembla veure-la horroritzada quan el net alça l'arma i li dispara. Quantes coses ens hem d'imaginar i quantes preguntes sobre la naturalesa humana ens susciten fets com aquests. Som humans i podem ser *Jekyll* o *Hyde* i res no ens dona una garantia absoluta que sapiguem estar sempre al costat bo de la balança.

Però no ens cal imaginar gaire una societat que

Vas a qualsevol botiga i pots comprar tot un arsenal d'armes en nom de la paraula 'llibertat'

permet la venda d'armes amb tanta facilitat. Vas a qualsevol botiga i pots comprar tot un arsenal i en nom de la llibertat. Quants crims s'han comès en el teu nom. Fets com aquests han passat en altres ocasions. Uns dies horroritzats i endavant fins a la propera matança. Persones que es beneficien d'aquesta venda, que en treuen rèdit polític i econòmic i,

repetim, en nom de la llibertat!

I recordem l'Héctor, un mestre que coneixem que treballa en una escola d'una ciutat de Texas i li enviem un correu. "Estàs bé? ¿El que ha passat és a prop de la teva escola? ¿Com reaccionen les criatures davant de fets com aquests?" Al cap d'una estona l'Héctor ens envia un missatge de veu. "Estem bé. Ha passat a uns 600 quilòmetres d'on visc. Les criatures, nervioses, hem de veure com parlem amb elles per no augmentar la por". Però ¿com explicar allò que no ens podem explicar? ¿Com raonar aquesta sense raó que converteix un jove amb problemes en un assassí de criatures? ¿Com posar paraules a tants interrogants? ¿Com, Héctor, donarem sentit a paraules tan belles com *llibertat* sense que s'entengui com a "llibertat per matar" o "llibertat sense responsabilitat"?

Què inclou la gratuïtat d'I2?

1. L'escolarització gratuïta, en l'horari habitual, dels infants de dos anys als ensenyaments d'educació infantil a les escoles bressol públiques (municipals i del Departament d'Educació).
2. No inclou el servei de menjador ni altres serveis complementaris, com el d'acollida.

Escola bressol per a tothom

A partir del curs vinent, l'escolarització d'Infantil 2 en els centres públics serà gratuïta per a les famílies

A.F. – El pròxim curs 2022-2023 s'inicia la gratuïtat per a les famílies de l'escolarització d'Infantil 2 (I2), una mesura fruit de l'acord entre el Departament d'Educació i les entitats municipalistes. Com va explicar el conseller d'Educació, Josep González-Cambray, en la roda de premsa de presentació de l'acord el passat mes d'abril, l'objectiu és beneficiar sobretot l'alumnat, però també suposa millores per al sistema educatiu i les famílies, i permet combatre el despoïment rural.

El procés de gratuïtat s'iniciarà ja el curs vinent, donant cobertura en aquesta primera etapa a I2. En una segona fase, la cobertura es farà extensible a l'I1 i l'I0, sempre que hi hagi disponibilitat pressupostària. Catalunya té un total de 968 escoles bressol de titularitat pública, 926 de les quals són municipals i 42 són titularitat de la Generalitat.

UNA PRIORITAT EDUCATIVA

La inversió en educació infantil és una prioritat educativa, atès que és un dels factors que fomenta l'èxit escolar i aporta més rendibilitat social, sobre-

tot en infants que viuen en situació de pobresa i en entorns desfavorits. La gratuïtat del primer cicle d'educació infantil facilitarà l'accés de les famílies a aquests ensenyaments, i els beneficis que se'n derivaran seran tant per als infants com per a la societat i per al mateix sistema educatiu. Jean-Marc Segarra, director general de Centres Públics, apunta que aquesta gratuïtat suposa dues coses cabdals: "D'una banda, facilitar la conciliació familiar permetent que les famílies puguin reincorporar-se abans a la seva carrera laboral i, de l'altra, un estalvi que poden tenir les famílies, però especialment les que tenen una vulnerabilitat socioeconòmica i que ara tindran un incentiu per poder portar les criatures a les llars d'infants".

Aquest canvi suposa una millora en diversos aspectes, començant pel mateix alumnat, ja que es garanteix l'accés de tots els infants als ensenyaments de 0 a 3 anys en condicions d'igualtat. Cal recordar que aquesta etapa és clau per al desenvolupament de la personalitat i les aptituds i capacitats dels nens i nenes, i per això és

important que tothom que vulgui hi tingui accés. D'altra banda, per a les famílies, l'accés a I2 redueix la despesa d'escolarització i facilita la conciliació laboral i familiar, fet que pot tenir un impacte positiu en la natalitat. Finalment, per al sistema educatiu, ajuda a l'ocupació màxima de les places d'infantil existents. D'aquesta manera, s'equilibra l'oferta i la demanda de places.

Segarra recorda que parlem de gratuïtat i no d'universalitat, que a la pràctica vol dir que la gratuïtat afecta el servei d'escolarització. "No entren ni les acollides matinals o de migdia, ni el menjador, ni les excursions. A més, és important remarcar que estem parlant del calendari acadèmic escolar, de setembre a final de juny. Per tant, aquesta gratuïtat tampoc inclourà els mesos de juliol i agost".

EL COST DE LA PLAÇA

L'educació infantil és una prioritat del Departament d'Educació i per això es preveu una inversió de 90 milions d'euros per al curs escolar 2022-2023. En funció de la tipologia de cen-

tre, el cost de la plaça per infant tindrà diferents anàlisis:

Escoles bressol municipals: Actualment, el cost es divideix en tres vies de finançament de 1.600 euros cadascuna a parts iguals per a famílies, corporacions locals com a titulars, i Departament d'Educació. Amb la nova proposta, Educació finançarà 1.600 euros més per cada plaça assumint la part de les famílies, de manera que aquestes podran gaudir de la completa gratuïtat d'aquests ensenyaments. L'administració local, per la seva banda, mantindrà la seva part de corresponsabilitat en el finançament.

Escoles bressol del Departament d'Educació: El Departament assumeix tot el cost d'escolarització.

Escoles bressol privades: El Departament subvencionarà amb 800 euros per infant/curs. A més, en el cas d'aquelles famílies en situació de vulnerabilitat, Educació subvencionarà amb 800 euros addicionals i assumirà, per tant, 1.600 euros per alumne. Actualment, tan sols els centres d'iniciativa social reben una subvenció de 300 euros per alumne.

Com explica Jean-Marc Segarra, director general de Centres Públics, l'objectiu primer és "recuperar la confiança en l'escolarització, perquè la pandèmia va provocar que en aquestes franges d'edat cada vegada hi hagués menys infants apuntats a les escoles bressol. Volem omplir el màxim de les places disponibles i reequilibrar oferta i demanda. I, a partir d'aquí, el que haurem de fer amb la màxima celeritat possible és gestionar la creació de noves places públiques. La voluntat és crear-ne unes 10.500, sobretot on hi ha més demanda que oferta".

EDUCAC

Recursos educatius per a escoles i famílies

L'eduCAC promou l'educació mediàtica. Impulsat pel CAC, en col·laboració amb el departament d'Ensenyament, les escoles, entitats o particulars que ho desitgin hi trobaran recursos educatius gratuïts per poder incorporar a les aules i a casa una mirada crítica dels mitjans de comunicació. La plataforma proposa abordar les *fake news*, la identitat digital, l'ús de les pantalles o la publicitat.

Nines per a elles, jocs d'acció per a ells

Els anuncis de joguines a internet reproduïxen més estereotips de gènere que els de la televisió, i el CAC demana més responsabilitat

Gemma Castanyer _ Elles protagonitzen vídeos on promocionen nines i accessoris, animals o jocs d'imitació de l'àmbit domèstic; ells, en canvi, parlen de jocs d'acció i de simulació de lluita a través de ninots, videojocs o representacions d'armes. Elles, quan parlen, utilitzen diminutius, mentre que ells fan servir un llenguatge vinculat a la competició i la lluita.

Es tracta d'algunes observacions del darrer informe del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) sobre els estereotips de gènere en la publicitat de jocs i joguines en plataformes i xarxes socials analitzada durant la passada campanya de Nadal.

L'estudi *La publicitat de joguines en plataformes i xarxes socials durant la campanya de Nadal 2021-2022* conclou que més d'un 80% dels vídeos de joguines emesos a internet "contenen publicitat encoberta" i que la presència de clixés de gènere és més elevada en aquest canal que a la televisió, un 69,6% versus un 43,2%, respectivament.

PENSAMENT CRÍTIC

"S'ha avançat, però ho fem a un ritme lent", explica Marta Guzmán, tutora d'infantil de l'escola Renillars, centre rural de menys d'un centenar d'alumnes ubicat al Vallès Occidental. El curs

2019-2020 Guzmán va impulsar un projecte d'aula amb el grup de Petits (P3, P4 i P5) per tal d'analitzar la publicitat dels catàlegs de joguines i els anuncis de productes de lleure destinats al públic infantil. "Vam recopilar molts catàlegs, en retallàvem els anuncis i els penjàvem en un mural. L'objectiu era fixar-nos en els colors, analitzar els rols de gènere dels seus protagonistes i aconseguir que els nens i les nenes observessin i desxifressin l'anunci més enllà del seu missatge superficial", detalla Marta Guzmán. "De 25 anuncis sobre nines, n'hi havia 23 on la protagonista era una nena", recorda.

El projecte portava per títol *Les joguines són de nenes o de nens?* i el curs passat va ser reconegut amb un primer guardó dels Premis el CAC a l'escola en la subcategoria segon cicle d'educació infantil i cicle inicial d'educació primària. "Em van sorprendre reaccions molt rígides per part d'alumnes molt petits afirmant, per exemple, que les joguines amb rodes només són per a nens. Els estereotips de gènere els tenim molt adquirits i és important poder treballar amb ells aquest esperit crític", explica Marta Guzmán.

Per tal de tancar l'activitat, l'alumnat va realitzar el seu propi anunci audiovisual i va enviar cartes a algunes

casos de joguines explicant la seva disconformitat amb els clixés de gènere que havien observat en els catàlegs dels seus comerços.

Que encara hi ha molt camí per recórrer en l'àmbit dels clixés de gènere en el sector de la joguina també ho creu Marta Pruna, membre de la botiga Artijoc, amb seu a Mataró i Cardedeu. Un dels criteris que segueixen en el moment d'incorporar nous productes a l'establiment és el de "rebutjar la classificació per gènere".

EFFECTES EN LA INFÀNCIA

A més, "consciencien els proveïdors sobre la importància de triar colors i aspectes que ajudin a desestigmatitzar els rols de la cultura patriarcal. Defugim la sexualització de les nenes i els jocs sexistes i bèl·lics", explica. Tot i que encara hi ha molts clients que "s'interessen per joguines per a nens o per a nenes" i que, segons Pruna, s'ha fet un pas enrere amb les grans companyies d'aquests productes, reconeix que estan sorgint petites empreses que "aposten fermament" per defugir aquest tipus de segmentacions.

Quin és l'impacte que pot arribar a tenir el contingut publicitari de jocs i joguines emès a la televisió, YouTube o les xarxes socials en els infants? Se-

gons el president del CAC, Roger Lop-pacher, "els anuncis de joguines, lluny de ser inofensius o banals, comporten una difusió de valors molt importants per a l'educació dels menors d'edat. Cal que els canals d'internet adreçats als infants actuïn amb més responsabilitat", denuncia en un comunicat emès per l'entitat.

"Insistim que la canalla ha d'aprendre a descodificar el que els sembla normal perquè han consumit els estereotips de gènere des que són molt petits", explica la consellera Laura Pinyol, responsable de l'àmbit de l'educació en comunicació audiovisual del CAC.

"Cal donar eines per desxifrar i això remet a una mirada crítica sigui amb les joguines sexistes, la roba, els colors o la forma d'una peça de vestir", afegeix.

PASSAR A L'ACCIÓ

Quique Vergara és coordinador pedagògic d'ESO de l'Escola Virolai de Barcelona. El centre fa anys que treballa la perspectiva de gènere de manera transversal en les diferents matèries que s'imparteixen a secundària reforçant el "treball de la identitat personal i grupal", explica.

Els docents se serveixen dels materials que ofereix la plataforma eduCAC relacionats amb gènere i publicitat, per analitzar alguns dels continguts publicitaris que consumeix l'alumnat, tot i que, segons Vergara, calen més passos perquè aquestes propostes provoquin actituds reals cap a una societat més igualitària.

"L'alumnat de secundària està molt exposat a vídeos publicitaris arran del seu consum en diferents plataformes i sovint els consumeixen sense reflexió. La millora del seu pensament crític fa que saltin les alarmes quan veuen aquests anuncis, però no tenim clar que això generi accions per reduir les desigualtats de gènere", conclou.

FORA DE CLASSE

XAVIER GUAL
Escriptor i professor

L'esvàstica silenciosa

Al meu institut van anar apareixent, com qui no vol la cosa, esvàstiques dibuixades amb bolígraf i retolador en diferents espais del centre. Taules, parets, poemes de Sant Jordi que encara estaven penjats, els extintors del passadís... En poques setmanes van anar guanyant terreny silenciosament fins que uns quants professors van adonar-se que no era un fet puntual, sinó premeditat i en expansió. A través del correu electrònic vam compartir aquesta preocupació. No sabíem quin o quins alumnes les dibuixaven però era evident que havíem d'intervenir-hi d'alguna manera. Una de les professores de socials va proposar que féssim un petit experiment per analitzar com reaccionarien els alumnes.

La proposta ha consistit en dissenyar uns cartells on apareixia fotografiada l'esvàstica dels alumnes en una meitat, i en l'altra hi veïem una fotografia de l'holocaust nazi. Eren fotografies molt explícites dels morts amunttegats, o dels camps de treball o dels presoners alçant el braç. Unes frases, que funcionaven a manera de reflexió, reblaven el clau. "Quan dibuixeu una esvàstica esteu defensant aquestes accions. Que us quedi clar. Penseu-vos-ho bé abans de fer-les perquè aquí volem viure en convivència i respecte". No cal dir que en aquest institut hi estudien alumnes de diferents ètnies i nacionalitats, de diferents religions i orientacions sexuals.

La veritat és que les fotografies, penjades a les escales dels passadissos d'ESO, han causat un gran impac-

GETTY

te. Com a acte impulsiu i rebel han aparegut més esvàstiques dibuixades, i ja ens ho esperàvem. Els responsables se senten interpel·lats i contraataquen, però això els deixa exposats i més sols. Casualment hi ha alumnes que expressen sense vergonya postures que ja actua en conseqüència. Sé que molts ho han fet per ignorància i perquè se'ls ha venut una visió blanquejada de tot plegat.

Si el que s'ha penjat a la paret fa que algun dels alumnes s'ho repensi, benvingut sigui. És difícil, sobretot si lliga amb el tarannà familiar, però el que segur que serà molt positiu és per a la resta, perquè vegin la cara de les barbaritats inhumanes. Ens cal molta pedagogia i guanyar el discurs dels símbols. Almenys que la ignorància no els faci còmplices.

Ens cal pedagogia i guanyar el discurs dels símbols. Que la ignorància no els faci còmplices

Tercera edició

PREMI ARA DE CÒMIC EN CATALÀ

10.000 € A L'OBRA GUANYADORA

Presenta el teu còmic de no-ficció –periodístic, assagístic, històric, biogràfic o autobiogràfic– en llengua catalana, d'una extensió de 8 a 14 pàgines.

El diari ARA, amb el suport de la Secretaria de Política Lingüística i la col·laboració d'Editorial Finestres, convoca la tercera edició del Premi ARA de Còmic en Català amb l'objectiu de potenciar la presència de la llengua catalana en els nous gèneres de no-ficció que estan sorgint en el còmic adult.

Tens temps fins al 31 d'agost del 2022 per presentar el còmic en format PDF (17x24 cm) al correu premicomic@ara.cat

Tots els detalls a <http://d.ara.cat/comiccatala>

Amb la col·laboració de:

La crisi de la llet de fórmula als Estats Units: a què es deu i com se soluciona

Milers de famílies que depenen de la llet en pols per alimentar els seus nadons confien que a finals de juliol es torni a abastir els supermercats amb aquest producte

GETTY

L.B. – La crisi de la llet de fórmula per a nadons als Estats Units està en vies de solucionar-se després que la planta de producció a Sturgis (Michigan) d'Abbott, el principal fabricant de llet en pols per a bebès als Estats Units, reactivés la setmana passada la producció després d'un tancament de tres mesos arran de la infecció bacteriana d'almenys cinc nadons – dos dels quals van morir – després de consumir llet produïda a la planta. El cas s'està investigant. Aquest tancament, sumat als problemes de subministrament globals provocats per la pandèmia de covid-19 i l'endarreriment en la cadena de producció pels contagis, va agreujar l'escassetat de llet en pols.

Abbott és el principal fabricant de llet per a nadons als Estats Units, que comercialitza sota les marques Similac, Alimentum i EleCare, i va haver de tancar la planta de Michigan després d'un informe de l'Administració d'Aliments i Fàrmacs (FDA) que alertava de problemes de salubritat.

Des que la planta va tancar al febrer, els problemes de subministrament van provocar que moltes famílies tinguessin dificultats per trobar llet de fórmula per als seus fills –en alguns estats l'escassetat superava el 74% a finals de maig–, sobretot per a aquells amb al·lèrgies alimentàries i problemes de digestió, ja que Abbott és l'única companyia que produeix llet de fórmula específicament dissenyada per a ells. Abbott va assegurar en un comunicat que prioritza la producció de llet per als nadons per als quals hi ha poques alternatives nutricionals. Als Estats Units, quatre companyies produeixen al voltant del 90% de la llet de fórmula per a nadons.

Tot i la reobertura de la planta de producció i les mesures que s'han pres per pal·liar la crisi –s'ha importat llet des d'altres països i s'ha invocat una llei de la Guerra Freda per ac-

celerar-ne la producció–, el subministrament trigarà, però, passats un parell de mesos amb la normalitat restablida, les autoritats confien que (cap a finals de juliol) es podrà tornar a abastir les lleixes dels supermercats. Des que van començar els problemes de subministrament, moltes famílies han buscat desesperadament fórmules alternatives per alimentar els seus fills. Alguns progenitors, segons informa *The New York Times*, han alimentat les seves criatures amb civada i suc de fruites, malgrat que els pediatres recomanen llet materna o llet de fórmula durant almenys els primers sis mesos de vida; han racionat les existències de llet de fórmula o s'han desplaçat a altres estats amb més estoc per anar a comprar llet.

DONAR LLET MATERNA

A Nova York, mares que donen el pit s'han organitzat per donar llet materna a bancs de llet –que proveeixen habitualment els hospitals per alimentar nadons prematurs o malalts– per ajudar a pal·liar aquesta crisi. De fet, tant a Nova York com a la resta del país, les famílies s'han organitzat a través de les xarxes per donar llet materna de manera informal o per avisar-se quan troben llet de fórmula en algun supermercat. També els 31 bancs de llet oficials que hi ha als EUA han detectat un augment de donants potencials.

Als Estats Units, on no hi ha permís de maternitat remunerat a escala federal, moltes mares han de deixar de donar el pit al reincorporar-se aviat a la feina i depenen de la llet de fórmula per alimentar els seus nadons. La crisi de la llet de fórmula també té un impacte emocional, ja que ha exacerbat la culpa de les mares que havien deixat d'alletar o que havien tingut dificultats per fer-ho. També ha despertat l'interès per relactar (tornar a donar el pit quan ja s'ha deixat de fer), cosa difícil però no impossible.

Capa+
quaternsdestiu.cat
Visita el nostre web
Refresca el que has après
BARCANOVA EDITORIAL
Cada dia pots guanyar una tovallola de platja!

El foc

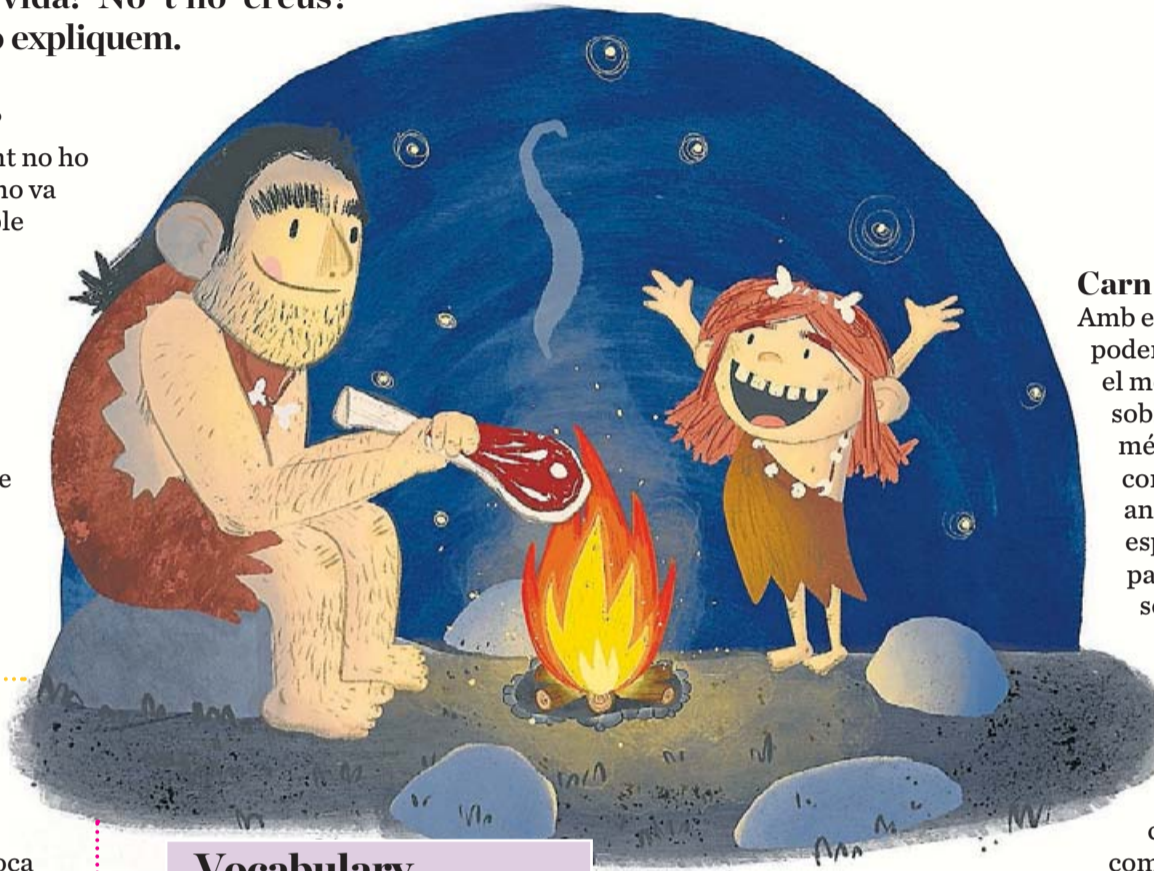
Si féssim una llista de les descobertes més importants de la història de la humanitat, el foc estaria al capdamunt de tot. Dominar-lo ens va canviar la vida! No t'ho creus? Doncs tot seguit t'ho expliquem.

Com es va descobrir?

No ho sabem, i segurament no ho sabrem mai. Tampoc qui ho va fer, ni on. De fet, és possible que durant la prehistòria diversos grups d'humans descobrissin el foc a la vegada, en llocs diferents. Potser se'l van trobar per l'impacte d'un llamp, o al contemplar un incendi fortuït. L'important és que l'home va perdre la por a aquell fenomen i es va atrevir a dominar-lo. És a dir: va aprendre a fer foc.

Dies que s'allarguen

¿T'imagines que, quan es fes fosc, no tinguéssim bombetes ni espelmes? Poca cosa podríem fer, si no fos anar a dormir. Amb el domini del foc, els homes de la prehistòria van guanyar hores de llum i, per tant, podien estar més actius. El foc també els va proporcionar escalfor, tant de dia com de nit.

Vocabulary

Early humans: **humans primitius**
Fire: **foc**
Pottery: **ceràmica**
Clay: **argila**
Chemical: **química**
Fuel: **combustible**
Heat: **escalfor**

Other uses

Early humans also used fire to shape metals and make pottery from clay

Did you know?

Fire is a chemical reaction that requires fuel, oxygen and heat

Carn a la brasa

Amb el foc, aquells primers humans van poder coure els aliments. Això va fer que el menjar tingués menys gèrmens i, sobretot, que aliments com la carn fossin més tous i fàcils de mastegar. Com a conseqüència, la mandíbula s'hauria anat fent més petita, i hauria deixat més espai al cervell. Esclar que això no va passar d'un dia per l'altre, sinó que va ser fruit de l'evolució.

Fora bèsties!

El foc i el fum també els van protegir dels animals, fossin grans, com els depredadors, o fossin petits, com els insectes.

Xerrem una estona?

Igual que no sabem com es va descobrir el foc, tampoc tenim evidències de com era el llenguatge primitiu. Però és raonable pensar que els grups humans es trobaven al voltant del foc per menjar, elaborar eines i, per què no, comunicar-se. Podem pensar que, a la prehistòria, el foc era com la nostra televisió: al final del dia, les famílies s'aplegaven al seu voltant.

Cap infant sense colònies

Les activitats d'estiu són una experiència molt enriquidora per a qualsevol infant. Ajuda'ns a fer possible que milers de nens i nenes en situació vulnerable també tinguin l'oportunitat de gaudir-les.

Fem que visquin un estiu DIVERTIT, SALUDABLE I EDUCATIU!

CAMPANYA SOLIDÀRIA PER BECAR LES COLÒNIES I CASALS D'ESTIU D'INFANTS EN RISC D'EXCLUSIÓ SOCIAL

FUNDACIÓ PERE TARRÉS

FES EL TEU **donatiu**

peretarres.org/donatiu

ES80 2100 0435 5102 0019 0260

BIZUM 33442

Saps que la catalana Josefina Castellví va ser la primera dona cap d'una base a l'Antàrtida?

Descobreix amb l'ARA 20 catalans que han
millorat el nostre entorn

Un llibre il·lustrat per Gemma Capdevila que mostra el testimoni de 20 persones que han estat i són un exemple en la cura de l'entorn natural de Catalunya i més enllà. Gràcies a la seva lluita, esforç i dedicació han aconseguit investigar i millorar el nostre entorn. Investigacions sobre els huracans, la festa de l'arbre i importants recerques antàrtiques són algunes de les obres importants d'aquests catalans.

*A partir de 12 anys
Aconseguix el llibre al teu quiosc o a la botiga web de l'ARA
del 28 de maig al 18 de juny per 18,50 €.

ara